

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מן התלמוד

סדר מועד.
מסכת מועד קטן, דף ה'

ולטיעומך, הא דאמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו, מודברי יחזקאל בן בוזי למדנו (יחזקאל מ"ד) כל בן נכר ערל כל וערל בשר לא יבא אל מקדשי לשרתני - מקמי דליתי יחזקאל מאן אמר? אלא גמרא גמרי לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא. הכא נמי גמרא גמרי לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא.

מקמי דליתי - לפני שבא
גמרא גמרי לה - במסורת למדו אותה
אסמכה אקרא - הסמיך אותה על הפסוקים

הסבר: התלמוד שואל לגבי הלכות הנלמדות מספר יחזקאל, כיצד ידעו לקיים אותן לפני שנכתב הספר? ומשיב שהמסורת בדבר אותן הלכות הייתה קיימת עוד קודם, ויחזקאל רק כתב סמך להן בספרו אבל לא חידש אותן.

על המפה

העיר טרואה-טרויש בצרפת

טרואה היא עיר בצרפת, המשמשת כבירת מחוז אוב. היא התקיימה כבר בתקופה הרומאית, ופירוש שמה הוא "שלוש" בצרפתית. במאה העשירית היא נבחרה לעיר הבירה של רוזנות שמפאן, ושגשגה לאורך ימי הביניים. קהילה יהודית הייתה קיימת בעיר כבר במאה החמישית לספירה, ובשנת 1040 נולד בה רש"י. חכמים יהודים נוספים שחיו בעיר היו רבנו תם, ר' יוסף קרא ור' מנחם בן יוסף חזן. כמו שאר יהודי צרפת, גם יהודי טרואה סבלו מרדיפות ועלילות דם לעתים קרובות. כיום נמצאת בטרואה אנדרטה לזכרו של רש"י, ורחוב קרוי על שמו.

פסל לזכרו של רש"י בעיר
טרואה. הפסל מכיל את
האותיות ר-ש-י (Wikipedia,
Liorkaplan)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

סדר מועד | מסכת מועד קטן, דף ד'-י'
פרשת יתרו | י"ד-כ' בשבט (16-22 לינואר)

ט"ו בשבט
שמי!

דף ד': ימי חול המועד

בימי חול המועד אסור לעשות מלאכות סתם, אך מותר לעשות מלאכות כגון צריכים אותן. חכמים קבעו כללים מסודרים, מתי מותר לעשות מלאכה, ומיהם המקרים שבהם מותר לעשות מלאכה בחול המועד.

א. "צורך המועד" - כל מלאכה שהיא לצורך אכילה ושתיה - מותר לעשות. ישנן גם מלאכות שמותר לעשות אותן, אם זקוקים להשתמש בהן בימי חול המועד.

ב. "דבר האבד" - אם חפץ מסוים עומד להתקלקל, מותר לטרוח ולטפל בו כדי שלא יתקלקל.

ג. "צורכי הרבים" - מותר בחול המועד לעסוק במלאכות שיש בהן צורך לרבים; לתקן בורות ברחוב, למשל.

ד. אדם עני שאין לו כסף לרכוש מצרכים עבור החג, מותר לו לעבוד בחול המועד.

דף ה': מידות ודרך ארץ

לרבי ינאי היה תלמיד חריף, שננהג לשאול שאלות טובות וחריפות באמצע השיעור. והנה, בימים שבהם התאספו אנשים רבים בבית המדרש לשמוע את שיעורו של רבי ינאי, היה התלמיד שותק ולא שואל מאומה.

מדוע עשה כך? מפני שהתלמיד אמר לעצמו: אכן השאלות שלי טובות הנה, ואני צריך לשאול אותן כדי להבין טוב יותר את דברי הרב. אבל מצד אחר, היום יש אנשים רבים בבית המדרש, ואם אשאל שאלה חריפה שרבי ינאי לא ידע לענות עליה, הוא עלול להתבייש, לכן היום אשתוק ולא אשאל.

התלמוד אומר, שהמתנהג בדרך זו, שחושב על מעשיו ובודק אם אחרים יפגעו מהם, זוהי ליטועת ה'.

דף ו': "דבר האבד"

חז"ל התירו לעשות מלאכות בחול המועד "משום דבר האבד". כלומר, אם יש חפץ שילך לאבדו, יתקלקל אם לא יטפלו בו - מותר לטפל בו.

השקאת שדות: מותר להשקות את השדה אם הפרות שבשדה עלולים להינזק אם לא ישקו אותם.

לצוד בעלי חיים: לצוד בעלי חיים שנמצאים בפרדס ומזיקים לפרות. למשל, מותר לצוד עכברים וגם מותר להחריב חורים שבהם נמצאות נמלים המזיקות לשדה.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

קהילות שו"ם וגזירות תתנ"ו

גזירות תתנ"ו הוא כינוי של סדרות פרעות שערכו הצלבנים ביהודי אירופה בשנת ד'תתנ"ו - 1096. צבא הצלבנים יצא לארץ ישראל במטרה לשחרר אותה מידי המוסלמים, ובדרכם מזרחה החליטו לטבוח ביהודים שבקהילות חבל הריין. הם כפו עליהם לבחור בין טבילה לנצרות לבין מוות, ויהודים רבים בחרו למוות על קידוש השם. בתוך חודשיים נרצחו כ-12,000 יהודים, וחרבו קהילות שו"ם - שפירא, וורמייזה ומגנצא. פרעות אלה נחקקו בזיכרון היהודי כטראומה קשה, ובעקבותיהם התחברו קינות שחלקן נאמרות עד היום בתשעה באב.

בית הכנסת בוורמס (Wikipedia, Dietrich Krieger)

מתפלפלים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

למיכאל בן ה-14 יש סבא שהוא קשור אליו מאוד ואוהב אותו מאוד. הבעיה היא שבכל פעם שמיכאל בא לבקר את סבא שלו, הסבא מעיר לו הערות על הלבוש שלו, על הרגלי האכילה ותרבות הפנאי שלו, על החברים שלו, על הלימודים שלו, ועל עוד כל מיני דברים. למיכאל כבר קשה ולא נעים לשמוע את כל ההערות הללו של הסבא, והוא מתלבט.

מצד שני:

קשה לו מאוד עם כל ההערות שהסבא מעיר לו כל הזמן. זה פוגע בו, מציק לו, וגורם לו לא לרצות לבוא לבקר את סבא כי זה ממש לא נעים לשמוע את ההערות האלה כל פעם מחדש. מיכאל רוצה לחיות את חייו כפי שהוא רוצה, ולא להיות כפוף כל הזמן להוראות של סבא.

מצד אחד:

הוא אוהב מאוד את סבא שלו, את חוכמתו של הסבא, את הזמן שלהם ביחד, את הפינוקים והמתנות, ואת האהבה שהסבא מרעיף עליו. מיכאל רוצה מאוד לגרום נחת ושמחה לסבא.

ו...מה?
עֲתִכֶּם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמלפלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי? להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון בשבילכם! 'התלמוד הישראלי' - סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם** עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

כתב רש"י

כתב רש"י הוא גופן לאותיות האלפבית, שנקרא כך משום ששימש להדפסת פירוש רש"י לתורה בשנת 1475. עיצוב הגופן מבוסס על הכתב שהיה נהוג אצל יהודי ספרד בימי הביניים, והוא משמש עד היום בספרי קודש שונים, ומסייע להבדיל בין הפירושים לבין עיקר הספר. רש"י עצמו לא הכיר כתב זה ולא השתמש בו.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934		2883	2448	2448		2238	1948	0	ה'תשס"ח ה'תשס"ז ה'תשס"ו ה'תשס"ה ה'תשס"ד ה'תשס"ג ה'תשס"ב ה'תשס"א ה'תשס"ז
------	------	------	------	------	------	------	------	--	------	------	------	--	------	------	---	---

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1. מי היא הדמות במרכז התמונה, מתי ואיפה היא חיה ופעלה?
2. מי זה הילד הקטן ומדוע הוא אומר את מה שהוא אומר?
3. מה הקשר בין הרוכב על הסוס לבין הדמות במרכז התמונה?
4. מה לא הגיוני בתמונה?

השאלות הן: 1. מי היא הדמות במרכז התמונה, מתי ואיפה היא חיה ופעלה? 2. מי זה הילד הקטן ומדוע הוא אומר את מה שהוא אומר? 3. מה הקשר בין הרוכב על הסוס לבין הדמות במרכז התמונה? 4. מה לא הגיוני בתמונה?

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. מגדולי מפרשי התנ"ך והגמרא.
2. חי בצרפת במאה ה-11.
3. מכונה "פרשנדתא", פרשן הדת.
4. פירושו מופיע כמעט בכל חומש שנדפס.
5. ספרי קודש רבים כתובים בכתב הקרוי על שמו.

השם - רבי יוסף קארו

5780 ה'תש"ף	5778 ה'תשע"ח	התשכ"ט	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום השי"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

במה זכה יתרו שתיקרא פרשה על שמו, ועוד פרשה כזאת בה מופיע המעמד הגדול בהר סיני? אחד הדברים הגדולים שניתן ללמוד מיתרו הוא מעלת וגודל ה"שמיעה": **"וישמע יתרו"**. על אף גילו המופלג, נשאר יתרו כל חייו עם אוזניים פתוחות - לשמוע, להקשיב ולקבל. אם לא די בכך הרי ששמיעתו נשארה נקייה וצלולה, ללא סינונים סלקטיביים של מה שנוח לשמוע: **"וישמע יתרו... את כל אשר עשה ה'"**. אחד היסודות המרכזיים ביהדות הוא להיות שומע: **"שמע ישראל"**. מאחורי השמיעה עומדת התפיסה כי לא הכל מתחיל ממני אלא מדבר גדול אליו אני שייך וזו אני מקשיב - בורא עולם. לכן יתרו **"בעל השמיעה"** קודם למעמד הגדול בהר סיני שכל כולו מתבטא באמירה **"נעשה ונשמע"**.

סדר מועד | מסכת מועד קטן, דף ז' - י'

דף ז': להוציא את הכלים לפני שבדקים את הבית

בפרשת מצורע מלמדת התורה על **"נגעי בתים"**. בית בארץ ישראל שבאחד מקירותיו רואים פתאום נגע (כמו כתם), הבית נהיה טמא. אבל - לא מיד הוא נהיה טמא. תחילה צריך לקרוא לכוכו שיראה את הנגע והכוכו בודק אם אכן זהו אחד מסוגי הנגעים המטמאים את הבית ואז הוא מכריז שהבית טמא. בדף זה לומדים פסוק מן התורה המדריך את הכוכו כיצד להתנהג כשהוא בא לבדוק בית שהופיע בו נגע חשוד. **"וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע, ולא יטמא כל אשר בבית. ואחר כן, יבא הכהן לראות את הבית" (ויקרא י"ד)**. בפסוק זה אומרת התורה, שהכוכו צריך לצוות לבני הבית שיוציאו את כל הכלים שלהם מתוך הבית ורק אחר כך יכנס לראות אם הנגע שבו טמא. מדוע? כי אם הוא יכריז שהבית טמא בעוד הכלים בתוכו, הרי מיד הם יהיו טמאים, ויש כלים שאי אפשר לטהר אותם לעולם, הלא הם כלי חרס שלעולם נשארים טמאים.

דף ח': שמחת החג

מהמילים **"ושמחת בחגך"** (דברים) אנו יודעים כי יש מצוה מיוחדת לשמוח בחג. בדף זה לומדים, כי לכן אין עורכים חתונות בחול המועד, מפני שצריך לשמוח בשמחת החג ואין לערב את שמחת החג בשמחת החתן והפלה. איך מקיימים את מצות השמחה בחג? קונים דברים המשמחים את בני הבית - ממתקים, צעצועים, בגדים, תכשיטים, בשר וזין - כל מה שמשמח את כולם. הרמב"ם מוסיף דבר חשוב: שפשיהודי שמח בחג, שלא ישכח חלילה, את העניים והאביונים המסכנים, כי צריך לדאוג שגם הם יוכלו לשמוח בחג. **בתקופה שבית המקדש היה קיים, קימו את מצות השמחה על ידי אכילת בשר הקורבנות. לכן, כשעלו לרגל בחגים, הביאו קורבן שלמים מיוחד שנקרא "שלמי שמחה", כי הוא קורבן "שלמים", שבאכילת בשרו קימו מצות שמחה בחג.**

דף ט': בנין בית המקדש הראשון

כשעם ישראל נכנס לארץ ישראל, הוא לא בנה מיד את בית המקדש, אלא תחילה הקריב קורבנות במשכן שהיה בעיר גלגל ואחר כך נדד המשכן למקומות אחרים. דוד המלך התחיל לעסוק בבנין בית המקדש. הוא הכין כסף וזהב, קנה את הר המוריה מארונה היבוסאי וגם בנה יסודות לבית המקדש. אבל, **את בית המקדש עצמו בנה שלמה המלך, בנו של דוד המלך. שנים אחדות ארכה מלאכת בנין בית המקדש והיא הסתיימה בחדש תשרי, ארבע מאות ושמונים שנה אחרי שבני ישראל יצאו מארץ מצרים.** בדף זה לומדים, כי כל עם ישראל התאסף באותו חודש תשרי לירושלים, כדי לחגוג את חנוכת בית המקדש, ושמח שמחה גדולה ביותר. בית המקדש הראשון עמד בני ארבע מאות ועשר שנים, עד שנבוכדנצר מלך בבל החריבו והגלה את היהודים לבבל.

דף י': מסחר בחול המועד

בחול המועד אין עושים מסחר. אין קונים ואין מוכרים. מותר לקנות רק דברים שצריך בשביל חול המועד, למשל, חלב, לחם ומאכלים נוספים לצורך החג. יש מקרים מסוימים שחז"ל התירו לעשות מסחר בחול המועד, כדי להימנע מנזק, כגון המכרה הבא: יש הבדל בין **"קרוך"** לבין **"רוח"**. נניח שלראובן יש עשרה שקלים של תפוחי אדמה ושניים מאתים שקל, והוא יכול למכור אותם למישהו במאתים וחמישים שקל. ה"קרוך" של תפוחי האדמה האלה הוא מאתים שקל, זה מה שהם שווים. חמישים השקלים הנוספים הם **"רוח"**. אמרו חכמים, אם ראובן רואה שהמחיר של תפוחי האדמה עומד לרדת והוא יפסיד אפילו מה"קרוך" - הוא רשאי למכור אותם בחול המועד, כדי שלא יפסיד.

חידה!

השלימו את הטבלה הבאה:

בית המקדש הראשון	בית המקדש השני	
מי בנה אותו?		
מתי הוא נבנה?		
כמה זמן עמד?		
מי החריב אותו?		

ימאגוט / ימאגוט 4: ימאגוט 420 / ימאגוט 3
ימאגוט 420 / ימאגוט 420 / ימאגוט 420 / ימאגוט 420
ימאגוט 420 / ימאגוט 420 / ימאגוט 420 / ימאגוט 420

שאלות השבוע

- למי מותר לעבוד בחול המועד?
- מה צריך לעשות לפני שמגיע הכוח?
- ממי קנה דוד המלך את מקום המקדש?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagala@medison.co.il או למייל 0800480222. *בפיקוח רואה חשבון

